

ເຈ້ຍຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບພະຍາດຕິດຕໍ່

ໂຮກຕັບອັກເສບ ຊນິດ C

ໂຮກຕັບອັກເສບ ຊນິດ C ເກີດຂຶ້ນຍ້ອນເຊື້ອໄວຣັສຊນິດນຶ່ງຊຶ່ງແຜ່ຜ່າຍໂດຍການຕ້ອງຊູນກັບເລືອດທີ່ມີເຊື້ອໂຮກ. ການປ້ອງກັນທີ່ດີທີ່ສຸດກໍຄືການໃຊ້ເຂັມແລະເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ໃນການສັກຢາທີ່ຂ້າເຊື້ອແລ້ວ, ແລະຄົນທີ່ມີເຊື້ອໂຮກຕັບອັກເສບ ຊນິດ C ຕ້ອງໝັ້ນໃຈວ່າບໍ່ໃຫ້ເລືອດ ຂອງຕົນໄປຊູນຖືກຄົນອື່ນ.

ສະບັບແກ້ໄຂປັບປຸງ: 07 ທັນວາ 2007

ໂຮກຕັບອັກເສບ Hepatitis C?

- ໂຮກຕັບອັກເສບຊນິດ C ແມ່ນໂຮກຕິດຕໍ່ຊນິດນຶ່ງຊຶ່ງເກີດຂຶ້ນຈາກເຊື້ອໄວຣັສ hepatitis C virus (HCV). ເຊື້ອໄວຣັສ hepatitis C virus ນີ້ມີຫຼາຍໆສາຍພັນ (ຫຼືຊນິດຂອງຈຸລິນຊີ) ແຕກຕ່າງກັນໄປ.
- ການຕິດເຊື້ອເຮັດໃຫ້ເກີດການອັກເສບຂຶ້ນທີ່ຕັບ (ຊຶ່ງເອີ້ນກັນວ່າ "hepatitis")
- ປະມານນຶ່ງສ່ວນສີ່ຂອງຄົນທີ່ຕິດເຊື້ອນີ້ຈະຂະຈັດເຊື້ອໄວຣັສໄດ້ພາຍໃນສອງສາມເດືອນ
- ອີກສາມສ່ວນສີ່ຈະເກີດການຕິດເຊື້ອຕໍ່ເນື່ອງ (ຊຳເຮື້ອ) ແລະ ມີຫຼາຍໆຄົນທີ່ຈະຖືເຊື້ອໄປຕາລອດຊີວິດ. ໃນທີ່ສຸດ ບາງຄົນ ໃນຈຳນວນນີ້ ກໍອາດເກີດເປັນໂຮກຕັບແຂງຫຼືເປັນມະເຮັງຕັບຫຼັງຈາກຕິດເຊື້ອໄດ້ຫຼາຍປີ.

ອາການຂອງໂຮກນີ້ມີຫຍັງແດ່?

- ປະມານ 10% ຫາ 20% ຂອງຄົນທີ່ຕິດເຊື້ອໄວຣັສ hepatitis C virus ຈະສູ່ສະແດງອາການຫຼັງຈາກ 2 ອາທິດຫາ 6 ເດືອນ (ປົກກະຕິ 6 ຫາ 9 ອາທິດ) ຫຼັງຈາກຕິດເຊື້ອ. ອາການຕ່າງໆຮວມມີ ເມື່ອຍອ່ອນເພັຍ, ກິນເຂົ້າບໍ່ແຊບ, ບໍ່ສະບາຍໃນທ້ອງ, ປຸ້ນທ້ອງ, ຮາກ, ເປັນຂີ້ໝາກເຫຼືອງ (ຕາແລະຜິວໜັງເປັນສີເຫຼືອງ) ແລະ ປັດສະວະສີຄໍາ.

ໂຮກນີ້ແຜ່ຜ່າຍໄດ້ຢ່າງໃດ?

- ຄົນທີ່ຕິດໂຮກ hepatitis C ຈະມີເຊື້ອຢູ່ໃນຕົວນອກເສັຍຈາກວ່າຕົນໄດ້ຂະຈັດການຕິດເຊື້ອໄດ້
- ໂຮກ Hepatitis C ແຜ່ຜ່າຍໂດຍການຕ້ອງຊູນເລືອດຂອງຄົນທີ່ຕິດເຊື້ອນີ້, ໂດຍການ:
 - ໃຊ້ເຂັມຫຼືເຄື່ອງມືການສັກທີ່ມີເຊື້ອໂຮກເມື່ອສັກຢາ, ສັກລາຍ ຫຼື ເຈາະບ່ອງຕາມຜິວໜັງ

- ການປ່ຽນເລືອດ (ເຫດການນີ້ອາດເກີດຂຶ້ນໃນອອສເຕຣເລັຍກ່ອນປີ 1990)
- ບາດເຈັບຖືກເຂັມແທງ
- ການຜ່າຕັດປິ່ນປົວທາງແພດ ໂດຍການໃຊ້ເຄື່ອງມືທີ່ມີເຊື້ອໂຮກ
- ໃຊ້ເຄື່ອງຂອງໃຊ້ສ່ວນຕົວທີ່ອາດມີເລືອດຕິດຢູ່ ຮ່ວມກັບຄົນອື່ນ (ຕົວຢ່າງ ມົດແຖ, ແປງຖູແຂ້ວ, ມົດຕັດເລັບ)
- ໂຮກ Hepatitis C ບໍ່ຄ່ອຍຕິດຕໍ່ກັນໂດຍການຮ່ວມເພດ, ແຕ່ວ່າມັນຈະເກີດຂຶ້ນຖ້າວ່າໄດ້ຕ້ອງຊູນຖືກ ເລືອດ
- ບາງຄັ້ງໂຮກ Hepatitis C ກໍອາດຕິດຕໍ່ໄປຫາແອນ້ອຍໄດ້ຈາກແມ່ທີ່ເປັນໂຮກ hepatitis C ໃນລະຫວ່າງຕັ້ງຄັນຫຼືຕອນຄອດ. ຄວາມສ່ຽງຈະມີສູງຂຶ້ນຖ້າຫາກວ່າແມ່ຫາກໍຕິດເຊື້ອມາໃໝ່ໆ, ຫຼື ມີເຊື້ອ HIV
- Hepatitis C ນີ້ບໍ່ແຜ່ຜາຍໂດຍການຕ້ອງຊູນກັນທັມມະດາເຊັ່ນການກອດ, ກິນອາຫານຫຼື ໃຊ້ຖ້ວຍບ່ວງຮ່ວມກັນ, ຫຼື ໃຊ້ຫ້ອງນໍ້າ. ບໍ່ມີປາກົດການວ່າໂຮກນີ້ແຜ່ຜາຍໂດຍທາງນໍ້າມັນ, ນອກຈາກວ່ານໍ້າມັນນັ້ນມີເລືອດທີ່ມີເຊື້ອປະປົນຢູ່.
- ການຕິດເຊື້ອອີກຈາກສາຍພັນຊນິດຕ່າງໆກັນອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້.

ໃຜແດ່ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການຕິດໂຮກນີ້?

- ຜູ້ທີ່ໃຊ້ຢາໂດຍການສັກ
- ແອນ້ອຍທີ່ເກີດຈາກແມ່ຊຶ່ງມີເຊື້ອໂຮກ Hepatitis C
- ຄົນເຈັບທີ່ຕ້ອງຟອກເລືອດ
- ພະນັກງານດູແລສຸຂພາບ
- ຄົນທີ່ເກີດຢູ່ໃນປະເທດທີ່ມີອັດຕາການຕິດເຊື້ອ Hepatitis C ສູງ (ເຊັ່ນບາງພາກຂອງອາຟຣິກາແລະອີຢິບ)
- ຄົນທີ່ສັກລາຍເອງຢູ່ບ້ານຫຼືເຈາະບ່ອງຕາມຮ່າງກາຍ ໂດຍໃຊ້ເຄື່ອງມືທີ່ບໍ່ໄດ້ຂ້າເຊື້ອ
- ຄົນຄຸກ.

ຈະປ້ອງກັນໂຮກນີ້ໄດ້ຢ່າງໃດ?

ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນການຕິດເຊື້ອ:

- ຢ່າໃຊ້ເຄື່ອງມືສັກຢາຮ່ວມກັນ
- ຢ່າໃຊ້ເຄື່ອງຂອງໃຊ້ສ່ວນຕົວທີ່ອາດມີເລືອດຕິດຢູ່ ຮ່ວມກັນ
- ຖ້າຈະສັກລາຍຫຼືເຈາະຕາມຮ່າງກາຍ, ໃຫ້ໝັ້ນໃຈວ່າເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ນັ້ນຕ້ອງໄດ້ຂ້າເຊື້ອແລ້ວ
- ພຶດຕິກຳການຮ່ວມເພດແບບປອດພິຍ.

ຍັງບໍ່ມີຢາວັກຊີນສຳລັບສັກປ້ອງກັນການຕິດເຊື້ອ HCV. ຢາ Immunoglobulin ກໍໃຊ້ບໍ່ໄດ້ຜົນ. ນັບຈາກ 1990 ເປັນຕົ້ນມາ, ບັນດາຄັງໂລຫິດຂອງອອສເຕຣເລັຍໄດ້ມີກວດກາຫາເຊື້ອໂຮກ hepatitis C ຈາກເລືອດທີ່ມາຈາກການບໍຣິຈາກ

ຖ້າທ່ານມີເຊື້ອໂຮກ hepatitis C:

- ຢ່າບໍລິຈາກເລືອດ. (ບາງຄັ້ງຄົນທີ່ມີເຊື້ອໂຮກ hepatitis C ກໍສາມາດບໍລິຈາກອະວັຍວະທາງໃນໃຫ້ແກ່ຄົນທີ່ມີເຊື້ອໂຮກ hepatitis C ຢູ່ກ່ອນແລ້ວ)
- ຢ່າໃຊ້ເຄື່ອງມືສັກຢາຮ່ວມກັບຄົນອື່ນ
- ໃຫ້ໃຊ້ຄວາມຮະມັດຮະວັງເປັນທີ່ສຸດ ຢ່າໃຫ້ຄົນອື່ນມາຕ້ອງຊູນເລືອດຂອງຕົນ
- ໃຫ້ເຊັດຮອຍເລືອດດ້ວຍຜ້າຂົນໝູແລະລ້າງໃຫ້ສະອາດດ້ວຍນ້ຳຢາທຳຄວາມສະອາດແລະນ້ຳຈົນບໍ່ມີຮອຍຫຼົງເຫຼືອ. ຖ້າແມ່ນມີຮອຍເລືອດໃຫຍ່ຢູ່ພົມອາດຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແຊມພູຫຼືທຳຄວາມສະອາດດ້ວຍອາຍນ້ຳ.
- ໃຫ້ອັດປາກບາດແຜດ້ວຍຜ້າຕິດບາດຊຸນິດກັນນ້ຳ
- ໃຫ້ໃຊ້ຖົງອະນາມັຍຖ້າວ່າການຮ່ວມເພດນັ້ນອາດມີການຕ້ອງຊູນກັບເລືອດ.

ຈະກວດຫາໂຮກນີ້ໄດ້ຢ່າງໃດ?

ການກວດເລືອດ ຮວມມີ:

- ພູມຕ້ານທານໃນຮ່າງກາຍ ຕໍ່ເຊື້ອໄວຣັສ hepatitis C (ຈະສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຄົນຜູ້ນັ້ນໄດ້ມີເຊື້ອໃນຕອນໃດຕອນນຶ່ງ, ແຕ່ບໍ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຍັງມີເຊື້ອໄວຣັສຢູ່ໃນເລືອດຫຼືບໍ່ - ແອນໂອຍທີ່ເກີດຈາກແມ່ຊຶ່ງມີໂຮກ hepatitis C ອາດມີພູມຕ້ານຂອງແມ່ໃນຮ່າງກາຍລະຫວ່າງປີທຳອິດຫຼັງເກີດ, ແຕ່ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າລາວໄດ້ຕິດເຊື້ອແລ້ວ)
- ການກວດໂດຍໃຊ້ ນ້ຳກິດ nucleic acid, ເຊັ່ນ PCR (ຈະສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າມີເຊື້ອໄວຣັສຢູ່ໃນເລືອດ)
- ການກວດແບບທາປະຣິມານຂອງໄວຣັສ (ຈະສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າມີເຊື້ອໄວຣັສຫຼາຍປານໃດໃນເລືອດ)
- ການກວດເບິ່ງສ່ວນປະກອບກັມມະພັນທັງໝົດ (ຈະສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າມີສາຍພັນຊຸນິດໃດໃນຮ່າງກາຍ - ຊຶ່ງສາມາດຊ່ວຍ ໄດ້ສຳລັບການວາງແຜນປິ່ນປົວ)
- ກວດການທຳງານຂອງຕັບ, ຊຶ່ງຈະສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຕັບຖືກທຳລາຍຫຼາຍປານໃດໃນລະຫວ່າງນັ້ນ

ການຕັດເອົາເນື້ອເຍື່ອຂອງຕັບ (ໂດຍການເອົາຊິ້ນສ່ວນນ້ອຍໆຂອງຕັບອອກມາກວດດ້ວຍກ້ອງຈຸລທັດ)

ຈະສະແດງໃຫ້ວ່າຕັບໄດ້ຖືກ ທຳລາຍແບບໃດແລະເສັຍຫາຍຫຼາຍປານໃດ ແລະ ອາດຈະຊ່ວຍໄດ້ໃນການວາງແຜນປິ່ນປົວ.

ຈະປິ່ນປົວໂຮກນີ້ໄດ້ຢ່າງໃດ?

- ໄດ້ມີຄວາມກ້າວໜ້າຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງໃນການປິ່ນປົວໂຮກ hepatitis C ໃນລະຫວ່າງຊຸມປີທີ່ຜ່ານມານີ້
- ຢາ Interferon ແລະ Ribavirin ສາມາດນຳມາປິ່ນປົວ hepatitis C ຢ່າງໄດ້ຜົນເຕັມທີ່ສຳລັບບາງຄົນ
- ຄວາມສຳເລັດໃນການປິ່ນປົວແມ່ນຂຶ້ນກັບສ່ວນປະກອບກັມມະພັນ ແລະ ປະຣິມານຂອງເຊື້ອໄວຣັສທີ່ມີຢູ່ໃນເລືອດ
- ການປິ່ນປົວສາມາດຂະຈັດເຊື້ອໄວຣັສໄດ້ເຖິງ 80% ສຳລັບຄົນທີ່ມີສາຍກັມມະພັນປະເພດ 2 ແລະ 3 ແລະ ຂະຈັດໄດ້ເຖິງ 50% ສຳລັບຄົນທີ່ມີສາຍກັມມະພັນ ປະເພດ 1
- ຢາເຫຼົ່ານີ້ສາມາດໃຊ້ໄດ້ລະຫວ່າງ 6 ຫາ 12 ເດືອນ ແລະ ບາງຄັ້ງອາດໃຫ້ເກີດຜົນຂ້າງຄຽງທີ່ ຮ້າຍແຮງໄດ້.

ເພື່ອລົດຜ່ອນບູ້ໃຫ້ຕັບຖືກທຳລາຍຫຼາຍຕື່ມຂຶ້ນໄປອີກ, ຄົນທີ່ມີເຊື້ອໂຮກ hepatitis C ຕ້ອງ:

- ໄປຮັບການສັກຢາປ້ອງກັນ hepatitis A ແລະ hepatitis B
- ດື່ມເຫຼົ້າໃຫ້ນ້ອຍທີ່ສຸດ
- ໃຫ້ຖາມທ່ານໝໍເບິ່ງ ກ່ອນທີ່ຈະກິນຢາແພດສັ່ງຫຼືຢາທີ່ຊື້ຈາກຮ້ານ

ຜແນກສາທາລະນະສຸກມີທ່າທີ່ຢ່າງໃດຕໍ່ໂຮກນີ້?

ທັງທ່ານໝໍ ແລະ ຫ້ອງທົດລອງຕ້ອງໄດ້ລາຍງານ ກໍຣະນີ ຂອງ Hepatitis C ໃຫ້ທາງການຊາຍ. ພະນັກງານຂອງຜແນກ ສາທາລະນະສຸກ ຈະຕິດຕາມເບິ່ງບັນດາກໍຣະນີໃໝ່ຂອງການຕິດເຊື້ອນີ້ ເພື່ອໃຫ້ຮູ້ເຖິງສາເຫດຂອງການສ່ຽງຕໍ່ການຕິດເຊື້ອ. ການຄວບຄຸມເບິ່ງສາເຫດຂອງການຕິດເຊື້ອ. ຈະຊ່ວຍປັບປຸງໂຄງການປ້ອງກັນຕ່າງໆ.

ຖ້າຕ້ອງການຮາຍລະອຽດຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ Hepatitis C

- ສາຍຊ່ວຍເຫຼືອ Hep C ແຫ່ງຣັດ ນຊວ ເລກໂທຣ. **9332 1599** ຫຼື **1800 803 990**
- **ADIS (Alcohol & Drug Information Service)** (ບໍລິການໃຫ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບເຫຼົ້າ ແລະຢາເສບຕິດ) ເລກໂທຣ. **9361 2111** ຫຼື **1800 422 599**
- **NUAA (NSW Users & AIDS Association)** (ສະມາຄົມ ຜູ້ນຳໃຊ້ & AIDS ແຫ່ງຣັດ ນຊວ) ເລກໂທຣ. **9369 3455** ຫຼື **1800 644 413**

ຮາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມ - ຜແນກສາທາລະນະສຸກແຫ່ງຣັດ NSW

ຖ້າທ່ານຕ້ອງການຮາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມ ກະລຸນາຕິດຕໍ່ທ່ານໝໍຂອງທ່ານ, ຜແນກສາທາລະນະສຸກທ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ສູນອະນາໄມຊຸມຊົນ - ໃຫ້ເບິ່ງພາຍໃຕ້ຫົວຂໍ້ຮຸບບານປະຈຳຣັດ *NSW Government* ທາງໜ້າຂອງສມຸດ ໂທຣະສັບ (White Pages).

ເຂດໃນຕົວເມືອງ	ສະຖານທີ່	ເລກໂທຣະສັບ	ເຂດຊົນນະບົດ	ສະຖານທີ່	ເລກໂທຣະສັບ
Northern Sydney/Central Coast	Hornsby	02 9477 9400	Greater Southern	Goulburn	02 4824 1837
	Gosford	02 4349 4845		Albury	02 6080 8900
South Eastern Sydney/Illawarra	Randwick	02 9382 8333	Greater Western	Broken Hill	08 8080 1499
	Wollongong	02 4221 6700		Dubbo	02 6841 5569
Sydney South West	Camperdown	02 9515 9420		Bathurst	02 6339 5601
Sydney West	Penrith	02 4734 2022	Hunter/New England	Newcastle	02 4924 6477
	Parramatta	02 9840 3603		Tamworth	02 6767 8630
Justice Health Service	Matraville	02 9311 2707	North Coast	Port Macquarie	02 6588 2750
NSW Department of Health	Nth Sydney	02 9391 9000		Lismore	02 6620 7500
NSW Health: www.health.nsw.gov.au					